

AMASYA ÜNİVERSİTESİ ETİK İLKELERİ

Giriş

Bu ilkelerin amacı; Amasya Üniversitesinde etik kültürünü yerleştirmek, Üniversite akademik ve idari personelinin görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini belirlemek. Bu ilkelere uygun davranış göstermeleri açısından onlara yardımcı olmak ve görevlerin yerine getirilmesinde adalet, dürüstlük, saydamlık ve tarafsızlık ilkelerine zarar veren ve toplumda güvensizlik yaratan durumları ortadan kaldırmak ve etik ilkelere uyumu sağlamaktır.

Üniversitemiz mensupları, dürüstlük ilkesi ve sorumluluk bilincine dayalı olarak etik davranış ilkelerine uygun hareket etme yükümlülüğü taşırlar; aşağıda yer verilen etik değerler ve ilkeler doğrultusunda görev ve hizmetlerini yürütmeyi kabul ve taahhüt ederler.

Üniversitemiz mensuplarının uymaları gereken etik değer ve ilkeleri içeren bu çalışma, “Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri” ve “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik” esas alınarak hazırlanmıştır. Burada yer verilmeyen durumlar için anılan ilke ve yönetmelik hükümleri uygulanır.

Birinci Bölüm Temel Etik İlkeler ve Hizmet Etiği

1.1 Temel etik ilkeler

(1) Dürüstlük, insan onuruna ve emeğine saygı, özerklik, adalet, akademik özgürlük, sorumluluk, güven, güvenilirlik, doğruluk, nesnellik, açıklık, özeleştirici, koruma, çevreye, doğaya ve canlı haklarına duyarlılık bu ilkelerin temelini oluşturur.

(2) Din, dil, ırk, etnik köken, fikir, cinsiyet, yaş, bedensel engel ve benzeri özellikler nedeniyle ayrımcılık ve önyargıya yer vermeden adil ve dürüst davranılması esastır.

(3) Üniversite dışında yapılan her etkinlikte, üniversitenin toplum içindeki yeri ve saygınlığı korunur.

(4) Bilimin gelişme süreci herkes tarafından desteklenir, bilgilenme, bilgilendirme, öğrenim ve öğretim özgürlüğü korunur.

(5) Bireysel gelişim desteklenerek özendirilir; akademik ve idari liyakata önem verilerek, deneyim ve emeğe saygı gösterilir.

(6) Söz konusu ilkeler, üniversite mensuplarının eylemlerinin etik bakışla değerlendirilmesinde esas ölçütü oluşturur.

(7) Bu ilkelerin, bilim, sanat, araştırma, yayın, eğitim-öğretim, hizmet ve toplum ile paydaşlar arasındaki ilişkilerde tüm üniversite mensuplarınca sahiplenilerek yüceltileceği öngörülmüştür.

1.2 Hizmet Etiği

Amasya Üniversitesi akademik ve idari personeli, eğitim-öğretim, hizmet ve toplumsal sorumluluk faaliyetlerinde; birimler kendi içinde ya da birbirleri ile olan ilişkilerinde aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyarlar.

a) Üniversitemiz personeli, görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci ile hareket eder. Sürekli gelişimi, katılımcılığı, saydamlığı, tarafsızlığı, dürüstlüğü, kamu yararını

gözetmeyi, hesap verebilirliği, öngörülebilirliği, hizmette yerindeliği ve beyana güveni esas alır.

b) Üniversitemiz personeli, hizmetlerin yerine getirilmesinde; halkın günlük yaşamını kolaylaştırmayı, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamayı, hizmet kalitesini yükseltmeyi, halkın memnuniyetini artırmayı, hizmetten yararlananların ihtiyacına ve hizmetlerin sonucuna odaklı olmayı hedefler.

c) Üniversitemiz yöneticileri ve diğer personeli, kamu hizmetlerini belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütür, hizmetten yararlananlara iş ve işlemlerle ilgili gerekli açıklayıcı bilgileri vererek onları hizmet süreci boyunca aydınlatır.

d) Üniversitemiz personeli, Üniversitemiz amaçlarına ve misyonuna uygun davranır. Ülkenin çıkarları, toplumun refahı ve kurumlarının hizmet idealleri doğrultusunda hareket eder.

e) Üniversitemiz personeli; tüm eylem ve işlemlerinde yasallık, adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda hareket eder. Görevlerini yerine getirirken ve hizmetlerden yararlandırmada dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapamazlar, insan hak ve özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı muamelede ve fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunamaz.

f) Üniversitemiz personeli, Üniversite dışı etkinliklerinde Üniversitemizin ve mesleğinin toplum içindeki yerini ve saygınlığını korur; görevin gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını davranışlarıyla gösterirler.

g) Üniversite personeli, keyfi davranışlarda, baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunamaz, açık ve kesin kanıtlara dayanmayan rapor düzenleyemez, mevzuata aykırı olarak kendileri için hizmet, imkan veya benzeri çıkarlar talep edemez ve talep olmasa dahi sunulanı kabul edemez.

h) Üniversitemiz personeli, üstleri, meslektaşları, astları, diğer personel ile hizmetten yararlananlara karşı nazik ve saygılı davranır ve gerekli ilgiyi gösterir, konu yetkilerinin dışındaysa ilgili birime veya yetkiliye yönlendirir.

ı) Üniversitemiz personeli, etik davranış ilkeleriyle bağdaşmayan veya yasadışı iş ve eylemlerde bulunmalarının talep edilmesi halinde veya hizmetlerini yürütürken bu tür bir eylem veya işlemde haberdar olduklarında durumu yetkili makamlara bildirir. Birim amirleri, ihbarda bulunan kamu görevlilerinin kimliğini gizli tutar ve kendilerine herhangi bir zarar gelmemesi için gerekli tedbirleri alır.

j) Üniversitemiz personeli, çıkar çatışmasında şahsi sorumluluğa sahiptir. Herhangi bir potansiyel ya da gerçek çıkar çatışması konusunda dikkatli davranır, çıkar çatışmasından kaçınmak için gerekli adımları atar. Çıkar çatışmasının farkına varır varmaz durumu üstlerine bildirir ve çıkar çatışması kapsamına giren menfaatlardan kendilerini uzak tutar.

k) Üniversitemiz personeli, görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendileri, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayamaz ve aracılıkta bulunamaz, siyasal kayırmacılık veya herhangi bir nedenle ayrımcılık veya kayırmacılık yapamaz. Elde ettiği gizli ve özel bilgileri görevdeyken ve görevden ayrıldıktan sonra yetkili makamlar dışında hiçbir kurum kuruluş veya kişiye açıklamaz.

l) Üniversitemiz personelinin, hediye almaması, Üniversitemiz personeline hediye verilmemesi ve görev sebebiyle çıkar sağlanmaması temel ilkedir.

m) Üniversitemiz personeli, kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanamaz ve kullandıramaz. Kaynakların kullanımında israf ve savurganlıktan kaçınır; mesai süresini, kamu kaynaklarını, işgücünü ve imkanlarını kullanırken etkin, verimli ve tutumlu davranır.

n) Üniversitemiz personeli, görevlerini yerine getirirken yetkilerini aşarak çalıştıkları kurumlarını bağlayıcı açıklama, taahhüt, vaat veya girişimlerde bulunamaz, aldatıcı ve gerçek dışı beyanat veremez.

o) Üniversitemiz personeli, halkın bilgi edinme hakkını kullanmasına yardımcı olur. Gerçek ve tüzel kişilerin talep etmesi halinde istenen bilgi veya belgeleri, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununda belirlenen istisnalar dışında, usulüne uygun olarak verir.

p) Üniversitemiz personeli, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi sırasında sorumlulukları ve yükümlülükleri konusunda hesap verebilir ve kamusal değerlendirme ve denetime her zaman açık ve hazır olur.

r) Üniversitemiz personeli, kendileriyle eşlerine ve velayeti altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmazları, alacak ve borçları hakkında, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca, yetkili makama mal bildiriminde bulunmakla yükümlüdür.

İkinci Bölüm Akademik Etik İlkeler

2.1. Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği İlkeleri

a) Araştırmanın tasarımı ve yürütülmesinde yeterliliğe sahip olmak, araştırmanın yapılışı ve bulguların analizi sırasında öz eleştiri, dürüstlük ve şeffaflığı korumak.

b) Araştırma konusuna dürüst ve tarafsız yaklaşmak, araştırma konularını raporlarken açık ve dürüst davranmak, araştırmaya katılan herkesin katkısını görünür kılmak.

c) Veri toplanması ve analizi için kullanılan bütün kaynak(elektronik olanlar dahil) ve metotları çalışmada sunmak.

d) Bilimsel yayınlarda yayının içindeki bilgilerin doğru ve tam olmasının yayının kasıtlı olarak eksik bilgi içermemesinin temel kural olduğunu kabul etmek; yayın içeriğinin yansız olması için özen göstermek ve bilimsel etiğe uygun davranmak.

e) Yayında yararlanılan bütün kaynakları atıf yaparak belirtmek, yayına hazırlanmasında payı olanları belirtmek, yazarlık hakkını tüm bilimsel çalışmalarda gözetmek

f) Başkasına ait bir eseri olduğu gibi ya da bir bölümünü alarak kendi adına sunmamak, bulguların alıntı olduğunu açıkça belirtmeden veya bilimsel yayın kurallarına uygun bir biçimde atıfta bulunmadan; farklı kelimeler kullanarak veya cümleler kurarak kendi eseri gibi sunmamak.

2.2. Bilimsel Değerlendirme Etiği

a) Bilimsel değerlendirme ve jüri üyeliği, editörlük, bilirkişilik, hakemlik ve benzeri görevlerde bağımsız, dürüst, önyargısız ve tarafsız davranmak.

b) Gizlilik ilkesine riayet etmek.

c) Bilimsel değerlendirmelerde açık ve şeffaf olmak ve gerekçelendirmek.

d) Değerlendirme plan ve süresine riayet etmek; değerlendirme yaparken yapıcı ve geniş bildirim ve önerilerde bulunmak, eser sahibini rencide edici ifadelerden kaçınmak.

e) Hakemlik yaptığı bilimsel çalışma üzerinden fikir hırsızlığı yapmak suretiyle görevini kötüye kullanmamak.

f) Hakem belirlemelerinde bilimsel ölçütlerin dışına çıkmamak.

g) Aralarında “çıkar ilişkisi” veya “çıkar çatışması” bulunan kişilerle ilgili bilimsel yayınların değerlendirme jürisinde hakem olarak görev almamak.

2.3 Eğitim ve Öğretim Etiği

2.3.1 Öğretim elemanlarının eğitim ve öğretim ile ilgili sorumlulukları

a) Derslerini yetkili kurulların onayladığı program içeriğine uygun olarak vermek; ders programında belirlenen yer ve zamanda dersinde bulunmak, mecburi durumlar dışında derslerini başkalarına yaptırmamak.

b) Öğrencilerin derslerden aldıkları değerlendirme ve notlarını mahkeme kararı ve öğrencinin yazılı izni olmadıkça üçüncü kişilere açıklamamak.

c) Verdiği tüm dersler için yazılı bir ders planı hazırlamak ve bu ders planını her öğrencinin erişimine açmak.

d) Engelli öğrencilere ilgili yasaların gerektirdiği destek ve yardımı sağlamak.

2.3.2 Öğretim elemanlarının öğrencilere karşı sorumlulukları

a) Öğrencileri araştırma sorgulama ve öğrenmeye; fikirlerini serbestçe ifade etmeye ve bağımsız düşünmeye teşvik etmek;

b) Öğrencileri mesleğin ya da disiplinin temel değer ve ilkelerini öğrenmeye teşvik etmek; öğrencilerin öğrenme özgürlüklerini korumak, öğrenme haklarına zarar verecek uygulamalara izin vermemek.

c) Öğrencilerin çalışmalarını ve performanslarını adil, tarafsız ve dürüst olarak değerlendirmek; öğrenmelerine katkı sağlayacak geri bildirimler vermek. Öğrencilerin çalışmalarını ve sınavlarını zamanında değerlendirmek ve duyurmak.

d) Yasal olarak açıklanması gerekenler dışında, öğrencilerin özel, şahsi bilgilerine saygı göstermek, bu bilgileri gizli tutmak.

e) Kişisel çıkarları için öğrencileri istismar etmemek.

f) Öğrencilere referans verirken adil ve nesnel davranmak.

g) Öğrencilerle arasında profesyonellik sınırlarını aşacak ölçüde kişisel yakınlık ve ilişkilere izin vermemek, tüm öğrencilere eşit davranmak.

h) Her türlü tacizi, istismar ve şiddeti, baskıcı, aşağılayıcı, rahatsız ettiği davranışları tasvip etmemek, görmezden gelmemek ve buna göre davranmak.

i) Öğretim verdiği alanda, öğrencilerin güncel ve kaliteli eğitim alabilmesi için araştırmalar yaparak uzmanlığını sürekli geliştirmek; öğrencilerin yüksek mesleki etik değerlerle yetişmeleri ve çok yönlü gelişmeleri için davranışları ile örnek olmak.

j) Öğrencilerin farklı yeteneklere ve özelliklere sahip olduklarını kabul etmek ve her bir öğrencinin entelektüel ve kişisel gelişimine katkıda bulunmaya çalışmak.

k) Öğrencilerden herhangi bir hediye kabul etmemek.

l) Kendi kitabını ya da benzeri yazılı veya görsel çalışmasını satın almaya zorlamamak; tezi, notu veya puanı baskı aracı olarak kullanmamak.

2.4. Akademik Yönetim Etiği

a) Üniversite mensuplarının kişisel onurunu ve mesleki saygınlığını gözetmek. Kişilerin özlük haklarının kısıtlayıcı, kariyerlerine zarar verici engellemelerden uzak durmak

b) Üniversite mensupları arasında dil, ırk, cinsiyet, dış görünüm, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri nedenlerle ayırım yapmamak.

c) Akademik özerkliğin gerçekleşmesi için çalışmak; akademik özgürlüğü, farklı düşünce ve görüşlerin bir arada yaşayabilmesini üniversite yaşamının temel değeri olarak görmek.

d) Öğretim elemanlarının atama ve yükseltme başvurularının değerlendirilmesinde, üniversite senatosunca kabul görmüş akademik performans ölçütlerini esas almak; üniversiteye eleman alımında, yükseltme ve atamalarda bilimsel standartların dışına çıkmama; akademik kadro ilanlarında aranan özel nitelik tariflerinde liyakat kuralının ihlal edilmemesine özen göstermek.

e) Taciz, bezdirme ve yıldırma gibi etik dışı davranışların akademik yaşamın dışında kalması amacıyla her türlü eğitim, bilinçlendirme, bilgilendirme için gerekli tedbirleri almak; bu türden davranışlara maruz kalanların haklarını korumak.

f) Öğretim elemanlarının yurtiçi ve yurtdışı bilimsel faaliyetlere katılımlarında ve desteklenmelerinde adalet ve liyakat ilkelerine göre davranmak.

g) Öğretim elemanlarının bilim, sanat, araştırma ve zarar verici engellemelerden uzak durmak.

h) Öğretim elemanlarının ders yüklerinin uzmanlık alan ve yetkinlikleri göz önünde bulundurularak hakkaniyet çerçevesinde dağıtılmasını sağlamak, bunu yaparken kamu yararını gözetmek.

ı) Üniversite kaynaklarının kullanımında ve işlerin yürütülmesinde şeffaf ve hesap verebilir şekilde davranmak.

j) Üniversiteyle iş yapma durumunda olan kişi, kurum veya kuruluşlar ile kişisel çıkar amaçlı ilişki kurmamak. Siyasi kurum ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkilerinde tarafsızlık ilkesine riayet etmek

k) Etik kurulların bağımsız çalışması için uygun koşulları sağlamak, kurul kararlarını hakkaniyetle hayata geçirmek, etik dışı tutum ve davranışlara sessiz kalmamak.

EK-1

Amasya Üniversitesi Etik Sözleşmesi

Amasya Üniversitesi Etik Kurulunca hazırlanan Etik Davranış İlke ve Değerlerine bağlı olarak görev yapmayı ve hizmet sunmayı taahhüt ederim.

T.C. Kimlik No :
Adı Soyadı :
Unvanı :
Birimi :
Tarih :
İmza :